

En ny uddannelse i psykiatrien

UDDANNELSEN AF SPECIALPSYKOLOGER

DANSKE
REGIONER

Side	1	1. Indledning
	1	1.1 Uddannelse til specialpsykolog i psykiatrien
	3	2. De nuværende psykologuddannelser
	3	2.1 Psykologkompetencer som kandidat
	3	2.2 Autorisation
	3	2.3 Dansk Psykolog Forenings specialistuddannelser
	4	3. Uddannelsen til specialpsykolog i psykiatrien
	4	3.1 Uddannelsens opbygning
	4	3.2 Den praktiske del af specialpsykologuddannelsen
	4	3.2.1 <i>Ansættelsesforhold under specialpsykologuddannelsen</i>
	5	3.2.2 <i>Arbejdsopgaver, læring og kompetenceudvikling under specialpsykologuddannelsen</i>
	5	3.3 Introduktionsuddannelsesforløb
	5	3.3.1 <i>Den praktiske del af introduktionsuddannelsen</i>
	6	3.3.2 <i>Den teoretiske del af introduktionsuddannelsen</i>
	7	3.4 Hoveduddannelsesforløb
	7	3.4.1 <i>Den praktiske del af hoveduddannelsen</i>
	7	3.4.2 <i>Den teoretiske del af hoveduddannelsen</i>
	8	3.5 Specialpsykologens kompetencer
	9	4. Organisering af uddannelsen
	9	4.1 Autorisation af specialpsykologer i psykiatri
	9	4.2 Organisering
	9	4.3 Meritordning
	10	4.4 Krav til uddannelsesstedet/arbejdspladsen
	11	4.5 Igangsættelse af uddannelsen
	12	5. Dimensionering
	12	6. Evaluering
	14	Bilag 1. Introduktionsforløb i børne- og ungdomspsykiatri
	16	Bilag 2. Introduktionsforløb i voksenpsykiatri
	18	Bilag 3. Hoveduddannelsesforløb i børne- og ungdomspsykiatri
	21	Bilag 4. Hoveduddannelsesforløb i voksenpsykiatri

1. INDLEDNING

Regionerne står overfor en udfordring med stigende efterspørgsel efter behandling af psykisk syge, samtidig med at der er mangel på personale på i psykiatrien.

Grunden til den stigende efterspørgsel er blandt andet:

- Indførelsen af det udvidede frie valg i både børne- og ungdomspsykiatrien og voksenpsykiatrien.
- Et stort antal ubehandlede borgere især inden for de ikke-psykotiske områder som eksempelvis angst, depression og personlighedsforstyrrelser.
- Antallet af ældre stiger, hvilket medfører et stigende pres på hele sundhedsvæsenet.

WHO vurderer generelt, at antallet af mennesker med psykiske sygdomme i hele Europa vil stige yderligere i de kommende årtier.

Manglen på personale i psykiatrien gælder især psykiatere og sygeplejersker. Derfor stiller regionerne skarpt på, hvordan det eksisterende personale kan udnyttes bedre i psykiatrien, på innovativ og strategisk ledelse, på en øget arbejdsglæde, på hvordan nye uddannelser kan tiltrække flere o.s.v. En af de faggrupper, der kan løfte en større opgave i psykiatrien, er psykologerne. For at opnå dette er det nødvendigt, at psykologer får en videreuddannelse inden for psykiatri.

Denne rapport beskriver, hvordan psykologer opnår bedre kvalifikationer til at arbejde i psykiatrien gennem en formaliseret uddannelse og kommer med bud på indholdet og organiseringen af uddannelsen af specialpsykologer i psykiatri. Rapporten er udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra hver region, Dansk Psykolog Forening og Danske Regioner.

1.1 Uddannelse til specialpsykolog i psykiatrien

Arbejdsgruppen anbefaler etableringen af en uddannelse til specialpsykolog i børne- og ungdomspsykiatri og en uddannelse til specialpsykolog i voksenpsykiatri. Opdelingen i de to specialer børne- og ungdomspsykiatri og voksenpsykiatri er nødvendig, da sygdomsforløbene og behandlingsformerne ikke er de samme for børn/unge og voksne. Når der i det følgende anvendes betegnelsen 'specialpsykolog i psykiatri', refereres der til begge faglige specialer.

Uddannelsen af specialpsykologer i psykiatri lægger vægt på de nationale værdigrundlag for psykiatrien om respekt, faglighed og ansvar. En specialpsykolog skal således være i stand til at anvende sin kliniske viden og forståelse i møde med patienten med en etisk og empatisk tilgang. Desuden skal specialpsykologen følge lovgivningen (bl.a. sundhedsloven og psykiatriloven) vedrørende ansvaret for behandlingen af de psykisk syge.

Formålet med uddannelsen er at udvide udredning og behandlingskapaciteten, så der kan blive behandlet flere patienter inden for psykiatrien med en fortsat høj faglig kvalitet. Uddannelsen af specialpsykologer skal medvirke til en mere fleksibel opgaveløsning gennem en øget smidighed i arbejdstilrettelæggelsen i psykiatrien, hvor psykologernes bidrag til den samlede opgaveløsning styrkes.

Der er allerede i dag ansat psykologer i psykiatrien, og der er en grad af sammenfald mellem de opgaver, psykiaterne og psykologerne kan løse i psykiatrien. Med specialistuddannelsen af psykologer vil opgaveløsningen ikke blot blive styrket, men der skabes ligeledes grobund for etableringen af flere hænder i psykiatrien. Uddannelsen vil være med til at styrke de psykologspecifikke kompetencer, der allerede benyttes i psykiatrien i dag i forbindelse med udredning og behandling, hvor eksempelvis brugen af psykologiske og neuropsykologiske undersøgelsesmetoder er centrale. Derudover vil specialpsykologer kunne påtage sig løsningen af flere og nye typer af opgaver i psykiatrien. Eksempelvis vil specialpsykologerne kunne varetage patientforløb, kunne indgå i stuegang og i teams i akutarbejdet samt varetage visitation og teamledelse.

Ydermere vil opgaverne inden for forskning, uddannelse af personale, ledelse og kvalitetsudvikling i stigende grad kunne varetages af specialpsykologer i psykiatrien.

Ved etableringen af uddannelsen er det derfor vigtigt, at uddannelsesprogrammet for psykologer understøtter en forsknings- og evidensbaseret praksis og at der især lægges vægt på uddannelse inden for psykiopatologi, neuropsykologi og psykoterapi.

Endelig er det et mål med uddannelsen at profilere psykiatrien som en attraktiv og udfordrende arbejdsplads for psykologer. Initiativet tjener derfor også et meget vigtigt formål med at rekruttere nye velkvalificerede psykologer til psykiatrien samt fastholde erfarne psykologer i psykiatrien gennem mulighed for meritvurdering med indplacering i det nye uddannelsessystem. Meritordningen vil medvirke til, at man relativt hurtigt vil kunne imødekomme det stigende udrednings- og behandlingsbehov.

2. DE NUVÆRENDE PSYKOLOGUDDANNELSER

2.1 Psykologkompetencer som kandidat

Fra studiet har psykologen en grundlæggende viden om det normale menneskes bevidstheds- og handlingsliv (almenspsykologi). Det indebærer basal viden om tænkning, følelser og adfærd, herunder om indlæring og andre kognitive funktioner, samt personlighedsudvikling. Udviklingspsykologi og socialpsykologi er endvidere vigtige grunddiscipliner, hvor det relationelle fokus er centralt. Desuden er der grundig indføring i klinisk psykologi om børn, unge, voksne og ældres psykiske forstyrrelser samt undervisning i psykiatri. Knyttet til den kliniske del er metodekurser i undersøgelse (assessment) og i psykologisk behandling (psykoterapi). Desuden er der undervisning i pædagogisk psykologi, organisationspsykologi, introduktion til forskningsmetoder samt krav om et afsluttende speciale på et halvt årsværk. I studiet indgår endvidere to til fire måneders praktik med supervision. Den nyuddannede psykolog kan inddrage mange af de psykologiske og sociale aspekter, der præger patientens situation og kan dermed bidrage til en helhedsforståelse af patienten.

2.2 Autorisation

Autorisationen af psykologer varetages af Psykolognævnet under Velfærdsministeriet, hvor kompetencekraverne til autorisationsuddannelsen fastsættes. Efter gennemført autorisation kan psykologen tilrettelægge og foretage psykologisk udredning og kan på baggrund af udredningen anvende forskellige og relevante metoder og interventionsformer¹.

Efter opnået autorisation arbejder psykologer ifølge psykologloven under selvstændigt sagsansvar. Autorisationen er en forudsætning for, at psykologen kan påbegynde den egentlige uddannelse til specialpsykolog i psykiatrien, men det er dog ikke et krav, at autorisationen opnås i psykiatrien.

2.3 Dansk Psykolog Forenings specialuddannelser

Dansk Psykolog Forening har siden 1994 udbudt en række specialuddannelser for psykologer. Specialuddannelserne forudsætter autorisation og er normeret til fem års praksis inden for specialet sammen med krav om teoriundervisning, supervision, personligt udviklingsarbejde og et afsluttende skriftligt arbejde.

En række af specialerne er allerede en del af psykiatrien. Det gælder psykologer, der er specialister i psykoterapi, psykopatologi, psykotraumatologi, klinisk børnepsykologi, klinisk neuropsykologi/børneneuropsykologi samt i gerontopsykologi. I den nuværende ordning er det den enkelte psykolog, der planlægger og gennemfører specialuddannelsen.

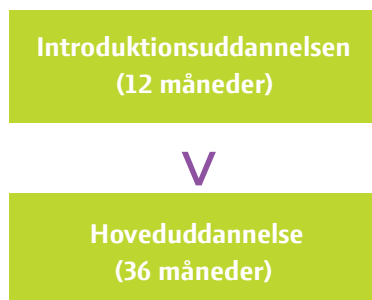
¹ Autorisationsordning for psykologer- Retningslinjer for den praktiske uddannelse. Gældende fra januar 2003. Psykolognævnet.

3. UDDANNELSEN TIL SPECIALPSYKOLOG I PSYKIATRIEN

Den systematiske formaliserede uddannelse af specialpsykologer i psykiatrien har som beskrevet til hovedformål at udvide og styrke udrednings- og behandlingskapaciteten, så flere patienter kan blive behandlet med høj faglig kvalitet.

3.1 Uddannelsens opbygning

Den samlede uddannelse til specialpsykolog i psykiatri består af to adskilte forløb.

Det samlede uddannelsesforløb er som illustreret ovenfor på fire år, et år på introduktionsuddannelsen og tre år på hoveduddannelsen. Dansk Psykolog Forening mener, at uddannelsen bør være på fem år, et år på introduktionsuddannelsen og fire år på hoveduddannelsen.

Uddannelsen er bygget op som to adskilte uddannelsesforløb, der giver psykologen kompetencer til at varetage flere og mere specialiserede arbejdsopgaver i psykiatrien. Uddannelsen til specialpsykolog i psykiatri starter med et forløb af minimum 12 måneders varighed. I løbet af introduktionsuddannelsen skal der ske en introduktion til specialet, således at det for I-psykologen bliver muligt at vurdere, om han/hun vil fortsætte i specialet. Der vil ligeledes foregå en vurdering af egnetheden af psykologen. Uddannelsen består både af en klinisk praksisdel og af en teoretisk kursusdel.

3.2 Den praktiske del af specialpsykologuddannelsen

3.2.1 Ansættelsesforhold under specialpsykologuddannelsen

Specialistuddannelsen udgør samlet et fire-årigt ansættelsesforløb (ét år i introduktionsstilling og tre år i uddannelsesstilling) med arbejde relateret til målgrupperne i henholdsvis børne- og ungdomspsykiatri og voksenpsykiatri. I begge uddannelsesforløb er formålet med den praktiske del af uddannelsen, at den uddannelsessøgende opnår de kompetencer, der er opstillet for henholdsvis introduktions- og hoveduddannelsesforløbene. Derfor skal ansættelsesforholdene både sikre en tilstrækkelig bredde til, at den uddannelsessøgende får erfaring med henholdsvis børne- og ungdoms- eller voksenpsykiatriens forskellige patientgrupper og organisatoriske forhold samtidig med, at der også skal være tid til fordybelse. Psykologen skal igennem uddannelsesforløbet tilegne sig erfaring med både stationær og ambulante behandling af mindst seks måneders varighed. Dertil kommer, at psykologer i børne- og ungdomspsykiatri er på fokuseret ophold i voksenpsykiatri og at psykologer i voksenpsykiatri er tilsvarende på fokuseret ophold i børne- og ungdomspsykiatrien.

3.2.2 Arbejdsopgaver, læring og kompetenceudvikling under specialpsykologuddannelsen

Uddannelsen er opdelt i en praktisk og en teoretisk del. Under det fireårige ansættelsesforløb indgår psykologen i de daglige arbejdsopgaver, der er tilknyttet de ansættelsessteder, psykologen er ansat på under uddannelsesforløbet. Psykologen kan varetage opgaver på forskellige niveauer i løbet af uddannelsen og i det daglige kliniske arbejde er der indlagt programmer for, hvordan psykologen tilegner sig de kompetencer, der forventes på det givne tidspunkt. Afhængig af hvilke praktiske kliniske færdigheder psykologen skal tilegne sig, vil der anvendes et varieret udbud af læringsformer og evalueringsmetoder. I det daglige arbejde vil den uddannelsessøgende modtage supervision og vejledning på eksempelvis diagnostisk udredning, psykologisk undersøgelses-, behandlings- og forløbsplaner med metoder som klinisk mesterlære, feedback på såvel mundtligt som skriftligt materiale, journalaudit og registrering af selvstændigt gennemførte udredninger. Psykologens færdigheder og personlige egenskaber vil ligeledes blive evalueret, hvor man i særlig grad kan fokusere på psykologens evne som formidler, evne til at indgå i samarbejde og evne til empatisk tilgang i patientrelationen. Metoder til læring og evaluering vil hele tiden blive optimeret i takt med ny viden på området. For yderligere uddybning af læring og kompetenceniveauerne henvises til bilagene.

3.3 Introduktionsuddannelsesforløb

Psykologen påbegynder specialuddannelsesforløbet med et et-årigt introduktionsforløb. Psykologen vælger her at specialisere sig enten til specialpsykolog i børne- og ungdomspsykiatri eller til specialpsykolog i voksenpsykiatri. Ansættelse i introduktionsuddannelsesstillinger sker efter opslag. For yderligere uddybning af organiseringen af uddannelsen henvises til afsnit 4.

Psykologen skal i løbet af introduktionsuddannelsen opnå godkendelse af de kompetencer, der er beskrevet i uddannelsesprogrammet. For yderligere uddybning af, hvilke kompetencer der skal styrkes på kurserne, henvises til bilagene, hvor kompetencerne på introduktionsuddannelsen i børne- og ungdomspsykiatri og voksenpsykiatri præsenteres. Her fremgår det ligeledes, hvilke læringsniveauer psykologerne skal opnå de forskellige kompetencer på, eksempelvis "kendskab til" eller "rutine med". Endelig kan man i bilagene få overblik over, hvilke kompetencer der skal udvikles.

3.3.1 Den praktiske del af introduktionsuddannelsen

Det primære arbejdsmæssige fokus for psykologen under introduktionsuddannelsen er at opnå bredt kendskab til og erfaring med de basale principper inden for psykiatrien, samtidig med at introduktionsuddannelsen skal sikre, at den uddannelsessøgende får tilstrækkelig rutine og erfaring med opgaveløsningen i psykiatrien, herunder det direkte kliniske arbejde med patienter, deres pårørende og netværk. Psykologen arbejder under løbende supervision af specialistuddannet psykolog eller speciallæge. I det tværfaglige arbejde kan psykologen varetage basale kliniske opgaver og dermed bidrage til udredning, formidling, vejledning og behandling. Psykologen kan sammenfatte og formulere en klinisk sag (case-formulering), udfærdige epikriser og andre

erklæringer. Psykologen kan varetage supervision af kolleger på vej til autorisation og af psykologpraktikanter, endvidere afgrænsede supervisionsopgaver i forhold til distrikts- og miljøpersonale samt afgrænsede undervisningsopgaver i forhold til team og afdeling.

3.3.2 Den teoretiske del af introduktionsuddannelsen

Målet med det teoretiske kursusforløb på introduktionsuddannelsen er at præsentere den uddannelsessøgende for den basale teoretiske viden, som ligger til grund for at kunne udrede, diagnosticere og behandle børn, unge og voksne med psykiske forstyrrelser. Størstedelen af kursusforløbet på introduktionsuddannelsen vil blive afholdt separat, afhængig af specialeretning, da sygdomsforløb og behandlingsformer ikke er de samme i henholdsvis børne- og ungdomspsykiatri og voksenpsykiatri.

Nedenfor præsenteres der en oversigt over teoriforløbet på introduktionsuddannelsen samt timetallet. Der er i alt 14 kursusdage på introduktionsforløbet.

TEORIFORLØB PÅ INTRODUKTIONSUDDANNELSEN	
Specialespecifikke introduktionskurser:	
Psykopatologi I med fokus på diagnostik og komorbiditet (børn/unge/voksne)*	15 timer
Psykopatologi II med fokus på udviklingsprocesser * - om normal og afvigende udvikling, herunder indre og ydre risikofaktorer, der har indflydelse på individets patologiske psykosociale udvikling (børn/unge/voksne)	15 timer
Psykologisk testmetode I*	7,5 timer
Neuropsykologisk testmetode I*	7,5 timer
Ratingscales, observation og strukturerede interviews I*	7,5 timer
Biologiske behandlingsprincipper	15 timer
Psykologisk behandling*	7,5 timer
Psykiatrilov	7,5 timer
Forvaltningslov og klagesager*	7,5 timer
<i>Specialespecifikke kursustimer i alt</i>	90 timer
Generelle kurser:	
Vejledning og supervision af andre	15 timer
<i>Generelle kurser i alt</i>	15 timer
<small>Kurser, der er markeret med en *, vil have forskelligt indhold afhængigt af, om man tager uddannelsen som specialpsykolog i børne- og ungdomspsykiatri eller voksenpsykiatri.</small>	

3.4 Hoveduddannelsesforløb

Efter gennemført introduktionsuddannelse kan psykologen påbegynde det treårige hoveduddannelsesforløb, som er en yderligere specialisering inden for enten børne- og ungdomspsykiatrien eller voksenpsykiatrien. Ansættelse i hoveduddannelsesstillinger sker ligeledes efter opslag. Se afsnit 4 for yderligere uddybning af organiseringen af uddannelsen.

Psykologen skal i løbet af hoveduddannelsen opnå godkendelse af de kompetencer, der er beskrevet i uddannelsesprogrammet. For yderligere uddybning henvises til bilagene, hvor man kan få overblik over, hvilke kompetencer der skal udvikles.

3.4.1 Den praktiske del af hoveduddannelsen

Introduktionsstillingens teoretiske forløb og praksiserfaring betyder, at psykologen nu udbygger sin erfaring og specialisering selvstændigt og kompetent i forhold til en stadig bredere vifte af kliniske problemstillinger og med et stadigt større repertoire af undersøgelsesmetoder og behandlingsstrategier. Psykologen har nu rutine i at analysere henvisninger/problemstillinger og planlægge undersøgelses- og behandlingsforløb samt at summere resultaterne i en sammenfatning (case og diagnostisk formulering). Psykologen udfærdiger selvstændigt psykologiske undersøgelsesrapporter, kan varetage patientforløb - herunder udarbejdelser af epikriser - samt udformer og reviderer behandlingsplaner. Psykologen arbejder fortsat under løbende supervision af specialistuddannet psykolog eller speciallæge. Psykologen kan supervisere yngre psykologer og læger på introduktionsniveau, samt miljø- og distriktspersonale og underviser eventuelt andre faggrupper i klinisk psykologi. Psykologen tager selvstændigt initiativ til at ajourføre sig fagligt og introducere nye teorier/metoder på sit område. Psykologen gennemfører under supervision metodeudviklingsprojekter og/ eller kliniske forskningsprojekter samt selvstændig kvalitetssikring.

3.4.2 Den teoretiske del af hoveduddannelsen

De teoretiske forløb på hoveduddannelsen skal sikre, at den uddannelsessøgende bliver specialiseret i børne- og ungdomspsykiatri eller voksenpsykiatri. Da sygdomsforløb og behandlingsformer ikke er de samme for de to specialer, vil hovedparten af de specialspecifikke kurser afholdes separat, mens de generelle kurser og forskningskurset vil kunne afholdes i fællesskab.

På næste side præsenteres der en oversigt over teoriforløbet på hoveduddannelsen samt timetallet. På hoveduddannelsen er der i alt 52 kursusdage.

TEORIFORLØB PÅ HOVEDUDDANNELSEN

Specialespecifikke hoveduddannelseskurser:

Psykopatologi III*	45 timer
Biologiske behandlingsmetoderII*	22,5 timer
Psykologisk undersøgelsesmetode II*	22,5 timer
Neuropsykologisk undersøgelsesmetode II*	15 timer
Ratingscales, observation og strukturerede interviews II*	15 timer
Psykologisk behandling*	75 timer
Voksenpsykiatri/børne- og ungdomspsykiatri*	7,5 timer
Neuropædiatri/Neurologi*	15 timer
Etik for psykologer	7,5 timer
Specialespecifikke kursustimer i alt	225 timer
Generelle kurser:	
Konsulentfunktion	15 timer
Sundhedsvæsenets struktur og funktion	7,5 timer
Ledelse, administration og samarbejde 3 moduler; 2 decentrale og 1 centralt. I alt 9 dage	67,5 timer
Generelle kurser i alt	90 timer
Forskning:	
Teori om forskningsmetode, statistik, søgning i databaser m.m. og projektvejledning	75 timer
Forskningstræning (Gennemførelse af projekt under vejledning, 12 uger over 2-3 år)	
Forskning i alt	75 timer
<small>Kurser, der er markeret med en *, vil have forskelligt indhold afhængigt af, om man tager uddannelsen som specialpsykolog i børne- og ungdomspsykiatri eller voksenpsykiatri.</small>	

I forbindelse med forskningskurset skal der udarbejdes en skriftlig rapport over projektforløbet, der kan, men ikke nødvendigvis skal, danne grundlag for en videnskabelig artikel. Desuden fremlægges projekt mundtligt for en gruppe af fagfæller. Projektet skal godkendes af De Regionale Råd for Lægers (og Psykologers) Videreuddannelse.

3.5 Specialpsykologens kompetencer

Efter uddannelsen til specialpsykolog vil specialpsykologens kompetencer især ligge inden for psykopatologien, den psykologiske behandling, biologiske behandlingsmetoder og psykologiske undersøgelsesmetoder. Specialpsykologen kan nu varetage en central del af den psykologiske udredning og behandling af patienter i psykiatrien. Specialpsykologen vil samtidigt kunne indgå kvalificeret i løsningen af nye typer opgaver, såsom visitation, akutarbejde samt organisatoriske og ledelsesmæssige opgaver.

4. ORGANISERING AF UDDANNELSEN

4.1 Autorisation af specialpsykologer i psykiatri

Uddannelsen til specialpsykolog er en sundhedsfaglig uddannelse og derfor foreslås det, at specialpsykologuddannelsen autoriseres af Sundhedsstyrelsen. Autorisation opnås efter gennemført uddannelse til enten specialpsykolog i børne- og ungdomspsykiatri eller i voksenpsykiatri.

4.2 Organisering

Det administrative ansvar for uddannelsen til specialpsykolog i psykiatri forankres i sekretariaterne for De Regionale Råd for Lægers (og Psykologers) Videreuddannelse. Det indebærer, at sekretariaterne varetager opgaven med etablering og sammensætning af uddannelsesforløb, godkendelse af uddannelsesprogrammer, etablering af teoretiske kurser m.v., svarende til sekretariaternes opgaver i relation til speciallægeuddannelsen.

Der etableres et Nationalt Råd for specialpsykologuddannelsen, som skal rådgive regionerne i spørgsmål, som knytter sig til planlægning og afvikling af uddannelsen. Rådet foreslås sammensat med repræsentanter fra hver uddannelsesregion, repræsentanter fra de uddannelsesbærende universiteter, Dansk Psykolog Forening, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Sundhedsstyrelsen samt Danske Regioner. Sekretariatsbetjeningen af rådet varetages af sekretariaterne for De Regionale Råd for Lægers (og Psykologers) Videreuddannelse.

4.3 Meritordning

Den fulde uddannelse til specialpsykolog i psykiatri omfatter introduktionsstilling og hoveduddannelsesstilling. Det vil således gå mindst fire år fra uddannelsen implementeres, til den første specialpsykolog i psykiatri er færdiguddannet.

En opgørelse fra Dansk Psykolog Forening viser, at der i november 2008 var ansat 67 specialister i børne- og ungdomspsykiatri, mens antallet af specialister i voksen psykiatri var på 135. En del af disse forventes at kunne blive direkte meritoverført, afhængigt af den konkrete specialuddannelse og erfaringsniveauet inden for psykiatrien.

Derudover er der i alt 265 autoriserede psykologer i enten børne- og ungdomspsykiatrien eller voksenpsykiatrien, der må anses som potentielle ansøgere til specialistuddannelsen. Heraf er der et antal af psykologer, som har mange års erfaring inden for psykiatri og som har påbegyndt en af Dansk Psykolog Forenings specialistuddannelser.

På den baggrund er det centralt, at der bliver lavet en meritordning, hvor det individuelt vurderes, hvilke specialistuddannede psykologer der kan overføres direkte som specialpsykologer i enten børne- og ungdomspsykiatri eller voksenpsykiatri, samt hvilke psykologer der kan få meritoverført praktiske og/eller teoretiske dele af specialistuddannelsen, og dermed opnå specialpsykologgodkendelsen efter kortere tid end de fire år. Den individuelle meritvurdering skal foretages i De Regionale Råd for Lægers (og Psykologers) Videreuddannelse.

De overordnede rammer for meritordning skal udstikkes af Det Nationale Råd for Specialpsykologuddannelsen, hvor der blandt andet skal stilles krav at psykologerne

har opnået autorisation, har minimums et års erfaring i psykiatrien og er påbegyndt en af Dansk Psykolog Forenings specialistuddannelser. Dog vil psykologer, der har fået deres autorisation i psykiatrien og herunder har deltaget i en del af kurserne på introduktionsforløbet, kunne have mulighed for at komme med i meritordningen. De uddannelsessøgende, der har gennemført, hvad der svarer til kursusforløbet på introduktionsuddannelsen i enten børne- og ungdomspsykiatri eller voksenpsykiatri og samtidig har tilegnet sig de forventede praksisorienterede kompetencer, vil kunne blive meritoverført direkte til hoveduddannelsesforløbet. Derudover vil der være en gruppe af uddannelsessøgende, der er kommet så langt i deres specialistuddannelse i regi af Dansk Psykolog Forening, at de vil kunne få meritoverført et til to år af hoveduddannelsesforløbet.

4.4 Krav til uddannelsesstedet/arbejdspladsen

De Regionale Råd for Lægers (og Psykologers) Videreuddannelse har til opgave at tage stilling til, hvor og hvordan de enkelte uddannelsesforløb skrues sammen, så den uddannelsessøgende har mulighed for at opnå de fastsatte kompetenceniveauer. Det er et overordnet krav til uddannelsesstedet, at der er ansat to specialpsykologer og en speciallæge, samt at der er mindst to uddannelsessøgende på hvert uddannelsessted. Dette vil sikre en tilstrækkelig faglig bredde og kvalitet i uddannelsen. For at sikre at uddannelsesforløbet svarer til målbeskrivelsen og at psykologen opnår de delmål, der er fastsat, er det nødvendigt, at uddannelsesstederne har en uddannelsesansvarlig specialpsykolog. Den uddannelsesansvarlige specialpsykolog skal have det daglige ansvar for alle de uddannelsessøgende psykologer på det givne uddannelsessted. Under hensyntagen til forskelle i antallet af psykologer under uddannelse kan den uddannelsesansvarlige specialpsykolog uddelegere vejledningsopgaver, eksempelvis til hovedvejledere, kliniske vejledere og andre.

Det er den uddannelsesansvarlige specialpsykologs opgave at sikre, at der tilrettelægges et relevant program for den enkelte psykolog, samt at programmet er tilpasset psykologens kompetencer og erfaring på et givent tidspunkt i uddannelsesforløbet. Den uddannelsesansvarlige specialpsykolog skal sikre program for introduktion til afdelingen, sikre at opnåede kompetencer bliver attesteret og sikre at evaluering af uddannelsen gennemføres. Det er ligeledes den uddannelsesansvarlige specialpsykolog, der skal deltage i håndtering af eventuelle u hensigtsmæssige forløb. Afhængig af antallet af uddannelsessøgende psykologer kan der være en række vejledere - typisk psykologer, der er seniorer i forhold til de uddannelsessøgende psykologer. Vejlederen har en central rolle, som den der pålægges det daglige ansvar for at sikre uddannelsesforløb og justeringer heraf. Vejlederen har regelmæssige samtaler med den uddannelsessøgende, hvor der opstilles delmål, foregår evaluering, gives feedback og vejlederen har til opgave at sikre, at den uddannelsessøgende får mulighed for at følge sit program. Endelig er det vejlederens opgave at sørge for, at den uddannelsessøgende psykolog modtager løbende supervision på det kliniske arbejde af specialistudannede psykologer eller af speciallæge. I de nuværende specialistuddannelser under Dansk Psykolog Forening er der krav om 200 timers supervision.

4.5 Igangsættelse af uddannelsen

Den stigende efterspørgsel efter ydelser i både børne- og ungdomspsykiatrien og voksenpsykiatrien medfører et stort behov for at få igangsat uddannelsen af psykologer så hurtigt som muligt, så der kan blive undersøgt og behandlet flere i psykiatrien. Derfor er det målsætningen, at de første introduktionsforløb skal opstartes pr. 1. januar 2010. Da uddannelsen skal autoriseres i Sundhedsstyrelsen, kan det dog forventes, at uddannelsesforløbene først kan igangsættes, når det administrative arbejde i forbindelse med autorisationen er faldet på plads. Meritoverførslerne skal afklares i løbet af det første halvår 2010. Den hurtige afklaring af meritvurderinger vil være med til at kickstarte uddannelsen, fordi der hurtigere vil komme færdiguddannede specialpsykologer ud i psykiatrien, som vil komme både fremtidige patienter samt uddannelsessøgende psykologer til gavn.

5. DIMENSIONERING

Der oprettes i første omgang 15 uddannelsesforløb i børne- og ungdomspsykiatrien og 30 uddannelsesforløb i voksenpsykiatrien, hvor det første introduktionsuddannelsesforløb igangsættes 1. januar 2010. Niveaueet for antallet af uddannelsesforløb vurderes årligt i Det Nationale Råd for Specialpsykologuddannelsen på baggrund af behovet fra regionerne.

Grundet et forventet frafald på uddannelserne skal der oprettes 30 pct. flere introduktionsforløb. Det svarer til ca. 20 introduktionsforløb i børne- og ungdomspsykiatri og ca. 40 introduktionsforløb i voksenpsykiatri. Der er afgørende, at antallet af opslåede uddannelsesforløb reguleres løbende, således at det sikres, at der ikke står 'tomme hoveduddannelsesforløb' samtidig med, at der ikke opstår 'kø' for at kunne starte på et hoveduddannelsesforløb. Det bliver op til de enkelte regioner, hvordan uddannelsesstillingerne bliver opslået, herunder hvorvidt regionen ønsker at oprette nye stillinger eller omdefinere faste stillinger til uddannelsesstillinger.

Den samlede kursuspris for gennemførelsen af 15 specialpsykologer i børne- og ungdomspsykiatri og 30 specialpsykologer i voksenpsykiatri bliver på ca. 5.400.000 kr.

Der vil i løbet af de første tre år være omkostninger i forbindelse med afviklingen af meritordningen. Omkostningerne vil kunne afholdes inden for udgiftsrammerne til uddannelsen, når den er fuldt indfaset og vil derfor ikke overstige et samlet beløb på ca. 5 mio. kr.

Der vil være administrative udgifter til udvidelsen af De Regionale Råd for Lægers (og Psykologers) Videreuddannelses sekretariater samt oprettelsen af et Nationalt Råd for Specialpsykologuddannelsen. Den årlige udgift for regionerne forventes at ligge på ca. 500.000 til en udvidelse af hvert af De Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse med en stilling. Udgiften til etableringen af Det Nationale Råd for Specialpsykologuddannelsen forventes afholdt nationalt.

6. EVALUERING

Det Nationale Råd for Specialpsykologuddannelsen skal foretage løbende evaluering og vurdering af uddannelse af specialpsykologer i psykiatrien. Der skal løbende være en evaluering af, hvilke kurser der skal udbydes på henholdsvis introduktions- og hoveduddannelsesforløbene, samt hvilke kompetencer der skal opnås på de to forskellige uddannelsesdele. Der skal fokuseres på vægtningen mellem antallet af kursustimer i de to forløb, længden af uddannelserne samt hvilket antal introduktions- og hoveduddannelsesstillinger, der årligt skal opslås.

Der skal laves en overordnet ekstern evaluering, hvor det skal vurderes, hvorvidt uddannelsen af specialpsykologer lever op til målsætningen om at sikre en øget behandling af patienter i psykiatrien på et højt fagligt kvalitetsniveau.

BILAG 1. Introduktionsforløb i børne- og ungdomspsykiatri

PSYKOLOGROLLER	KOMPETENCENIVEAU				EVALUERINGSSTRATEGI
	Kendskab til	Erfaring med	Rutine	Selvstændig mestring	
1.1 Psykolog ekspert					
1.1.1 Kunne beskrive faktorer, der har indflydelse på individets normale og patologiske psykosociale udvikling		●			I praksis gennem MEQ og/eller gennem bestået kursus
1.1.2 Kunne indhente relevante oplysninger vedrørende børn/unge. fra patienten, familien, skolen og andre instanser i en klinisk (case) formulering		●			I praksis gennem kollegial bedømmelse og/eller gennem audits. Vurdering af portefølje
1.1.3 Kunne udføre klinisk psykiatrisk undersøgelse af børn/unge		●			I praksis gennem kollegial bedømmelse og/eller gennem audits. Vurdering af portefølje
1.1.4 Kunne gennemføre basal psykologisk undersøgelse af børn/unge med kognitive, projektive tests og ratingscales		●			I praksis gennem kollegial bedømmelse og/eller gennem audits Vurdering af portefølje
1.1.5 Kunne foretage diagnostisk formulering ifølge gældende WHO retningslinier samt multiaksial diagnostik og videregive denne til patient og forældre		●			I praksis gennem kollegial bedømmelse og/eller gennem audits Vurdering af portefølje
1.1.6 Kunne sammenfatte undersøgelsesresultater i klinisk (case) formulering som grundlag for planlægning af behandlingen		●			I praksis gennem kollegial bedømmelse og/eller gennem audits Vurdering af portefølje
1.1.7 Kunne foretage skriftlige formidling af patientforløb til relevante samarbejdspartnere i undervisningssektor og den sociale sektor		●			Vurdering af skriftligt arbejde
1.1.8 Kunne redegøre for rationale og principper for psykofarmakologisk behandling af børn og unge		●			I gennem bestået kursus og gennem kollegial bedømmelse og/eller gennem audits. Vurdering af portefølje
1.1.9 Kunne redegøre for grundprincipper i de mest anvendte og forskningsmæssigt dokumenterede psykologiske behandlingsformer		●			På basis af grunduddannelsen, selvstudier og vejledersamtaler I gennem bestået kursus

1.1.10 Kunne stille en klinisk diagnose ved forskellige former for udviklingsforstyrrelser og psykiske forstyrrelser hos børn og unge samt rådgive deres familie og samarbejdspartnere		●			Igennem bestået kursus og gennem kollegial bedømmelse og/eller gennem audits Vurdering af portefølje
1.1.11 Kunne redegøre for relevante love og forordninger vedrørende patienters forhold		●			Igennem bestået kursus og/eller MCQ
1.2 Kommunikator					
1.2.1 Kunne etablere en god og hensigtsmæssig kontakt til patient og pårørende		●			I gennem bestået kursus og kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og patientevaluering
1.2.2 Kunne informere patient og pårørende om formål med undersøgelse/ behandling, og sikre at patient/familie har forstået det meddelte		●			Igennem kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og patientevaluering
1.3 Samarbejder					
1.3.1 Kunne udarbejde behandlingsplan for patienten i samarbejde med det tværfaglige team		●			I praksis gennem kollegial bedømmelse og/eller gennem audits og/eller 360° evaluering. Vurdering af portefølje
1.3.2 Kunne fungere i det tværfaglige team med respekt for de øvrige medlemmers faglige og personlige ressourcer og begrænsninger, samt bidrage med egen specialespecifikke ekspertise		●			I praksis gennem kollegial bedømmelse og/eller gennem audits og/eller 360° evaluering Vurdering af portefølje
1.4 Ledelse/Administrator					
1.4.1 Kunne fungere effektivt inden for den organisationsmæssige opbygning af den aktuelle sundhedsorganisation		●			Igennem bestået kursus og strukturerede vejlederinterview
1.5 Sundhedsfremmer					
1.5.1 Kunne beskrive principper og indsatsområder for primær og sekundære profylakse og kunne identificere disse i forhold til patienter		●			Igennem bestået kursus og strukturerede vejlederinterviews
1.6 Akademiker					
1.6.1 Kunne indhente viden om et afgrænset område og formidle denne viden til kollegaer og andre faggrupper		●			Igennem godkendelse af kursus og/eller test af litteratursøgning og/eller kollegial bedømmelse
1.7 Professionel					
1.7.1 Kunne agere i henhold til gældende lovgivning, faglige og etiske regler for egen arbejdspraksis		●			Strukturerede vejlederinterviews

BILAG 2. Introduktionsforløb i voksenpsykiatri

PSYKOLOGROLLER*	KOMPETENCENIVEAU				EVALUERINGSSTRATEGI
	Kendskab til	Erfaring med	Rutine	Selvstændig mestring	
1.1 Psykolog ekspert					Gennem bestået kursus
1.1.1 Kunne beskrive psykologiske og sociale faktorer, der har indflydelse på individets normale og psykopatologiske udvikling		●			
1.1.2 Kunne udføre klinisk psykiatrisk undersøgelse og beskrive tilstandsbilledet (state/trait)		●			I praksis gennem kollegial bedømmelse og/eller audits
1.1.3 Kunne gennemføre basal psykologisk undersøgelse med kognitive -, projektive tests og ratingscales		●			I praksis gennem kollegial bedømmelse og/eller audits
1.1.4 Kunne foretage diagnostisk vurdering ved at sammenholde psykiatriske undersøgelses- og psykologiske testresultater		●			Gennem bestået kursus og i praksis gennem kollegial bedømmelse og/eller gennem audits
1.1.5 Kunne anvende flere diagnostiske systemer end ICD-10		●			Gennem bestået kursus
1.1.6 Kunne kombinere undersøgelses-/ testresultaterne i planlægningen og udførelsen af behandlingen		●			I praksis gennem kollegial bedømmelse og/eller audits
1.1.7 Kunne vurdere effekt og bivirkninger af psykofarmakologisk behandling		●			I praksis gennem kollegial bedømmelse og/eller audits
1.1.8 Kunne redegøre for grundprincipper i - og udføre de mest anvendte og forskningsbelyste psykologiske behandlinger		●			Gennem bestået kursus og gennem kollegial bedømmelse og/eller audits
1.1.9 Kunne udføre misbrugsbehandling		●			Gennem bestået kursus
1.1.10 Kunne udføre behandling i overensstemmelse med lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien		●			Gennem bestået kursus

* For punkterne vedrørende diagnostisk vurdering og behandling gælder, at kompetencen ikke omfatter den biologiske del af området

1.1.10 Kunne udføre behandling i overensstemmelse med lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien		●			Gennem bestået kursus
1.2 Kommunikator					
1.2.1 Kunne etablere en god og hensigtsmæssig kontakt til patient og pårørende		●			Igennem bestået kursus og kollegial bedømmelse og patient/pårørende evaluering
1.2.2 Kunne informere patient og pårørende om formål med undersøgelse/ behandling og sikre, at patient/familie har forstået det meddelte		●			Igennem kollegial bedømmelse og patient/pårørende evaluering
1.3 Samarbejder					
1.3.1 Kunne fungere i det tværfaglige team med respekt for de øvrige medlemmers faglige og personlige ressourcer og begrænsninger, samt bidrage med egen specialespecifikke ekspertise.		●			I praksis gennem kollegial bedømmelse
1.3.2 Kunne bidrage til løsningen af samarbejdsproblemer.		●			I praksis gennem kollegial bedømmelse
1.4 Ledelse/Administrator					
1.4.1 Kunne fungere inden for den aktuelle sundhedsorganisation. Kunne beskrive organisationens struktur på afdelingshospitals- og forvaltningsniveau		●			Igennem bestået kursus og strukturerede vejlederinterview
1.5 Sundhedsfremmer					
1.5.1 Kunne beskrive principper og indsatsområder for primær og sekundær profylakse og kunne identificere disse i forhold til patienter		●			Igennem bestået kursus og strukturerede vejlederinterviews
1.6 Akademiker					
1.6.1 Kunne indhente viden om et afgrænset område og formidle denne viden til kollegaer og andre faggrupper		●			I gennem godkendelse af kursus og/eller test af litteratursøgning og/eller kollegial bedømmelse
1.7 Professionel					
1.7.1 Kunne agere i henhold til gældende lovgivning, faglige og etiske regler for egen arbejdspraksis.		●			Strukturerede vejlederinterviews

BILAG 3. Hoveduddannelsesforløb i børne- og ungdomspsykiatri

PSYKOLOGROLLER	KOMPETENCENIVEAU				EVALUERINGSSTRATEGI
	Kendskab til	Erfaring med	Rutine	Selvstændig mestring	
2.1 Psykolog ekspert					
2.1.1 Kunne udføre specialiseret psykologisk og neuropsykologisk undersøgelse				●	Gennem bestået kursus og vurdering af portefølje og kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering
2.1.2 Kunne udføre psykiatrisk undersøgelse				●	Gennem bestået kursus og vurdering af portefølje og kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering
2.1.3 Kunne vurdere behov for og henvise til læge mhp. somatisk undersøgelse			●		Kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje
2.1.4 Kunne udføre diagnostisk formulering og videreformidle denne til barnet/den unge, familien og samarbejdspartnere i forhold børn og unge med forskellige psykiske forstyrrelser				●	Kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje
2.1.5 Kunne udføre klinisk (case) formulering som grundlag for planlægning af behandling				●	Vurdering af portefølje Kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og patientvejledning
2.1.6 Kunne anvende relevante love og forordninger vedrørende børn og unges forhold			●		Gennem bestået kursus og/eller MEQ og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje
2.1.7 Kunne indgå i vurdering af akutte børne- og ungdomspsykiatriske lidelser			●		Gennem bestået kursus og/eller kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje
2.1.8. Kunne udføre psykologisk behandling med barnet, den unge og familien ud fra principperne i evidensbaseret praksis. Kunne vurdere effekt af behandlingen				●	Gennem bestået kursus og/eller kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og patientevaluering og vurdering af portefølje
2.1.9 Kunne vurdere effekt og bivirkninger af psykofarmakologisk behandling		●			Gennem bestået kursus og/eller kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje
2.1.10 Kunne rådgive eller yde konsulentbistand til eksterne samarbejdspartnere			●		Kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje

2.1.11 Kunne udføre skriftlig formidling af patientforløb til relevante eksterne samarbejdspartner				●	Struktureret vurdering af skriftligt arbejde og vurdering af portefølje
2.1.12 Kunne varetage funktionen som sagsleder i et undersøgelses-behandlingsforløb med involvering af andre teammedlemmer				●	Kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje
2.1.13 Have kendskab til undersøgelse, diagnostik og behandling af forstyrrede mor/barn relationer hos 0-3 årige				●	Gennem bestået kursus og kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje
2.1.14 Kunne identificere og varetage psykologisk behandling af søvnforstyrrelse og forstyrrelser i renlighed hos børn og unge				●	Kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje
2.1.15 Have kendskab til praksis ved misbrugsbehandling				●	Kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje
2.1.16 Have kendskab til praksis ved retspsykiatrisk og forældremyndigheds-erklæringer				●	Kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje
2.1.17 Kunne identificere psykisk lidelse hos forældre (af betydning for barnets/den unges tilstand) og henvise til relevant behandling				●	Kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje
2.2 Kommunikator					
2.2.1 Kunne informere patient/pårørende og samarbejdspartner om forløb og formål med undersøgelse/behandling, og sikre at informationerne er forstået korrekt				●	Gennem bestået kursus og kollegial bedømmelse og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje og patientevaluering
2.2.2 Kunne lede samtaler med patient/pårørende og samarbejdspartner, også under vanskelige forhold				●	Gennem bestået kursus og kollegial bedømmelse og/eller vejlederinterview og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje og patientevaluering
2.3 Samarbejder					
2.3.1 Kunne samarbejde med interne og eksterne samarbejdspartner				●	Gennem vejledersamtaler og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje
2.3.2 Kunne indgå konstruktivt i konfliktløsning internt og eksternt				●	Gennem vejledersamtaler og vurdering af portefølje

2.4 Ledelse/Administrator					
2.4.1 Kunne redegøre for og fungere inden for sundhedsvæsnets struktur og funktion			●		Gennem vejledersamtaler og vurdering af portefølje
2.4.2 Kunne udføre direkte ledelsesfunktion i afgrænsede sammenhænge		●			Gennem vejledersamtaler og/eller 360° evaluering og vurdering af portefølje
2.4.3 Kunne disponere i en tidsmæssig sammenhæng			●		Gennem vejledersamtaler og vurdering af portefølje
2.4.4 Kunne formidle ledelsesfunktioner skriftligt			●		Vurdering af skriftligt materiale og vurdering af portefølje
2.5 Sundhedsfremmer					
2.5.1 Kunne medvirke til forebyggelse af psykisk lidelse hos børn og unge, og medvirke til at implicere disse faktorer		●			Gennem vejledersamtaler og vurdering af projektarbejde og portefølje
2.5.2 Kunne anvende gældende regler for anmeldelsespraksis			●		Gennem vejledersamtaler og vurdering af portefølje
2.6 Akademiker					
2.6.1 Kunne indhente og anvende ny viden				●	Gennem vejledersamtaler og bestået kursus og/eller test af litteratursøgning
2.6.2 Kunne formidle faglig viden til kollegaer, og vejlede yngre kollegaer og andre faggrupper				●	Gennem bestået kursus og vejledersamtaler og/eller kollegial bedømmelse og vurdering af portefølje
2.6.3 Kunne gennemføre afgrænset forskningsprojekt og/eller kvalitetssikringsprojekt og/eller klinisk forløbsprogram			●		Gennem bestået kursus og godkendelse af projektarbejde og vejledersamtaler
2.7 Professionel					
2.7.1 Kunne etablere, fastholde og afslutte en professionel relation til patient/familie				●	Gennem vejledersamtaler og vurdering af portefølje
2.7.2 Kunne agere i henhold til gældende etiske regler for egne praksis				●	Gennem vejledersamtaler og vurdering af portefølje
2.7.3 Kunne evaluere egen viden og kunnen samt egne uddannelses- og udviklingsbehov				●	Gennem vejledersamtaler og vurdering af portefølje

BILAG 4. Hoveduddannelsesforløb i voksenpsykiatri

PSYKOLOGROLLER*	KOMPETENCENIVEAU				EVALUERINGSSTRATEGI
	Kendskab til	Erfaring med	Rutine	Selvstændig mestring	
2.1 Psykolog ekspert					
2.1.1 Kunne optage en psykiatrisk anamnese				●	I praksis gennem audits
2.1.2 Kunne udføre klinisk psykiatrisk undersøgelse og beskrive tilstandsbilledet (state/trait)				●	I praksis gennem supervision
2.1.3 Kunne gennemføre psykologisk undersøgelse med kognitive -, projektive -, neuropsykologiske tests og ratingscales				●	I praksis gennem audits
2.1.4 Kunne foretage diagnostisk vurdering ved at sammenholde psykiatriske undersøgelses- og psykologiske testresultater				●	I praksis gennem audits
2.1.5 Kunne anvende flere diagnostiske systemer end ICD-10			●		I gennem kursus og i praksis gennem audits
2.1.6 Kunne kombinere undersøgelses/testresultaterne i planlægningen og udførelsen af behandlingen				●	I praksis gennem audits
2.1.7 Kunne henvise til læge med henblik på somatisk vurdering			●		I praksis gennem kollegial bedømmelse
2.1.8 Kunne vurdere effekt og bivirkninger af psykofarmakologisk behandling			●		I gennem bestået kursus og gennem kollegial bedømmelse og/eller gennem audits
2.1.9 Kunne redegøre for grundprincipper i - og udføre de mest anvendte og forskningsbelyste psykologiske behandlinger				●	Gennem bestået kursus
2.1.10 Kunne udføre misbrugsbehandling			●		Gennem bestået kursus og gennem kollegial bedømmelse
2.1.11 Kunne udføre behandling i overensstemmelse med lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien		●			Gennem bestået kursus og gennem kollegial bedømmelse

* For punkterne vedrørende diagnostisk vurdering og behandling gælder, at kompetencen ikke omfatter den biologiske del af området

2.1.12 Kunne redegøre for og udføre socialpsykiatriske interventioner		●			I praksis gennem kollegial bedømmelse og / eller audit
2.1.13 Kunne udføre gerontopsykiatrisk behandling			●		Gennem bestået kursus og i praksis gennem kollegial bedømmelse og/eller audit
2.1.13 Kunne udføre gerontopsykiatrisk behandling				●	Gennem bestået kursus og i praksis gennem kollegial bedømmelse og/eller audit
2.1.14 Kunne redegøre for praksis vedrørende ungdomspsykiatrisk behandling				●	Gennem bestået kursus og gennem kollegial bedømmelse
2.1.15 Kunne redegøre for praksis vedrørende sexologisk behandling				●	Gennem bestået kursus og gennem kollegial bedømmelse
2.1.16 Kunne redegøre for praksis vedrørende oligofreni behandling				●	Gennem bestået kursus og gennem kollegial bedømmelse
2.2 Kommunikator					
2.2.1 Kunne disponere og styre en patient-samtale i forhold til tid og formål				●	I praksis gennem kollegial bedømmelse
2.2.2 Kunne indhente, diskutere og videregive oplysninger til brug for patientbehandling				●	I praksis gennem kollegial bedømmelse og patient/pårørende evaluering
2.3 Samarbejder					
2.3.1 Kunne samarbejde med interne og eksterne samarbejdspartner				●	I praksis gennem kollegial bedømmelse og vejledersamtaler
2.3.2 Kunne indgå konstruktivt i konfliktløsning internt og eksternt				●	I praksis gennem kollegial bedømmelse og vejledersamtaler
2.4 Ledelse/Administrator					
2.4.1 Kunne fungere inden for den aktuelle sundhedsorganisation. Kunne beskrive organisationens struktur på afdelingshospitals- og forvaltningsniveau			●		Gennem bestået kursus og strukturerede vejlederinterviews
2.4.2 Kunne udføre ledelsesopgaver i sengeafdelingen/vagten/distriktspsykiatrien i afgrænsede sammenhænge, såsom teamledelse, visitering eller ledelse af udviklingsprojekter			●		I praksis gennem kollegial bedømmelse og vejledersamtaler
2.4.3 Kunne bidrage til arbejdstilrettelæggelse			●		I praksis gennem kollegial bedømmelse og vejledersamtaler

2.4.4 Kunne arbejde konstruktivt i udvalgsarbejde				●	I praksis gennem kollegial bedømmelse og vejledersamtaler
2.4.5 Kunne prioritere egne ressourcer				●	I praksis gennem vejledersamtaler
2.5 Sundhedsfremmer					
2.5.1 Kunne erkende og anvende viden om risikofaktorer for udviklingen af psykisk lidelse og adfærdsmæssige forstyrrelser				●	Gennem bestået kursus og i praksis gennem kollegial bedømmelse
2.5.2 Kunne henvise til og samarbejde med sociale myndigheder og institutioner ud fra gældende sociallovgivning				●	Gennem bestået kursus og i praksis gennem kollegial bedømmelse
2.5.3 Kunne anvende regler vedrørende anmeldelsespraksis for opnået kendskab til kriminelle handlinger såsom incest				●	Gennem bestået kursus og i praksis gennem vejledersamtaler
2.6 Akademiker					
2.6.1 Kunne indhente og anvende ny viden				●	Gennem vejledersamtaler og bestået kursus og/eller ved litteratursøgning og skriftlig opgave
2.6.2 Kunne skabe ny viden				●	Gennem bestået kursus og forsknings- træning
2.6.3 Kunne undervise				●	I praksis gennem kollegial bedømmelse og gennem bestået kursus
2.7 Professionel					
2.7.1 Kunne redegøre for og handle i overensstemmelse med lovgivning, faglige og etiske regler for egen arbejdspraksis				●	I praksis gennem vejledersamtaler og kollegial bedømmelse samt gennem bestået kursus
2.7.2 Kunne identificere etiske problemstillinger og medinddrage etiske hensyn i klinisk praksis				●	I praksis gennem vejledersamtaler og kollegial bedømmelse samt gennem bestået kursus
2.7.3 Kunne skelne mellem og anvende personlige og faglige kompetencer				●	I praksis gennem kollegial bedømmelse og vejledersamtaler
2.7.4 Kunne identificere og diskutere uprofessionel adfærd i klinisk praksis				●	I praksis gennem kollegial bedømmelse, bestået kursus og vejledersamtaler

DANSKE
REGIONER

Dampfærgevej 22
Postboks 2593
2100 København Ø

T 35 29 81 00
F 35 29 83 00
E regioner@regioner.dk
www.regioner.dk

Danske Regioner, marts 2009
Design: Etcetera Design
Tryk: Danske Regioner
ISBN trykt udgave: 978-87-7723-594-8
ISBN elektronisk udgave: 978-87-7723-595-5